

- Öğrenciler en sevdikleri kitapları okula getirir ve o kitaplardan yüksek sesle pasajlar okurlar.
- Anne-babalar, tanıdıklar, öteki öğretmenler davet edilerek, en sevdikleri kitaptan bir sahife okumaları istenir.

13

“Bilmece Sicimi”

Hedef

Bir kitap ya da metinle ilgili bilmece içeren soruları yanıtlayabilmek için öğrenciler, o metni çok dikkatle okumak, ayrıntılara dikkat etmek ve metnin kilit noktaları üzerine odaklanmak zorundadırlar. Bilmece çözmek, deneyimin de gösterdiği gibi, özellikle küçük çocuklarda okuma merakını güçlü bir biçimde kamçılar.

2.–9. Sınıflar

60 dakika ve üstü

Materyal:

Metinler (çok uzun olmayan hikâyeler, dergilerden ya da internetten seçilmiş makaleler, kitaplar, küçükler için resimli kitaplar); kâğıt şeritler, makas, sicim.

Süreç:

- Bireysel çalışma: Öğrenciler mevcut materyal arasından ilgilerini çeken bir metin seçerler. Metni okur, ancak içerik gerçekten kavranmışsa cevaplanabilecek sorular hangileridir, not ederler. Örnekler: Ana kahraman, tatil sonrasında okula geldiği ilk gün ne giymişti? Ana kahramanın babasının adı nedir? XY nehri hangi yöne doğru akar?
- Sorular, metinde cevaplandıkları sıraya göre, kâğıttan şeritler üzerine yazılır. Her bir sorunun arkasında cevap için yeterli boş yer bırakılır (ya aynı şerit üzerinde yer bırakılır veyahut da boş, renkli kâğıt şeritleri eklenir).
- Bu aşamada kâğıt şeritler, bir sicime dizilerek birbirine bağlanır. Ardından iki öğrenci ile başka iki öğrenci bu bilmece sicimli metinleri birbirleriyle değiş-tokuş eder.

- Öğrenciler, arkadaşlarının kitabını ya da metnini okurlar (ev ödevi olarak da verilebilir) ve bilmece sicimindeki soruları cevaplamaya çalışırlar. Okuma bittikten sonra cevaplar karşılaştırılır.
- Başka bilmece sicimleri de çözmek isteyenler, öteki öğrencilerden metin ve bilmece soruları alabilir.

Açıklamalar:

- “Bilmece Sicimi” projesi birkaç hafta boyunca uygulanabilir.
- Henüz iyi okuyup yazamayan küçük öğrencilerle proje, resimli kitaplar aracılığıyla ve bilmece sicimini hazırlayacak daha büyük bir çocuğun yardımı ile uygulanabilir.

- Bilmece sicimlerini grup içinde de hazırlamak mümkündür, bu durumda tek tek öğrenciler bir kitabın sadece belli yerlerini okumak zorunda kalırlar.
- Kütüphanelerdeki deneyim göstermiştir ki, bilmece sicimi içeren kitapları küçük yaş grubu okurlar çok daha fazla ödünç almaktadır.

Seçenek:

Öğrenciler, sınıf kitaplığındaki her kitap için bir bilmece sicimi hazırlar, böylece yıl sonu geldiğinde bu kitapların neredeyse tamamı için böyle bir bilmece sicimi hazır olur.

14

Kitaplarla İlgili Sorular Hazırlamak

Hedef

Bir kitap ya da metinle ilgili sorular hazırlamak ve yanıtlamak için, o metni dikkatli bir biçimde okuyup anlamış olmak gerekir. Özellikle de “Anlamaya yönelik sorular” ve “Üzerinde düşünmeye yönelik sorular” hazırlamak için içerik derinlemesine kavranmış olmalıdır, çünkü bu tür soruların yanıtları metinde açık ve seçik biçimde yer almaz.

4.–9. Sınıflar

45–90 dk.

Materyal:
Kitaplar, dergiler, internetten
metinler de olabilir,
not almak için kâğıt

Süreç:

- Bir hikâyenin, bir makalenin ya da bütün bir kitabın okunmasından sonra sınıf ikiye bölünebilir. Gruplardan, öteki öğrenciler için metnin içeriğini ve can alıcı mesajlarını anlamaya ilgili sorular hazırlaması istenir. Sorularını şu üç kategoriye göre hazırlamalıdır:
 - **Metne bakarak cevaplanabilecek sorular.** Bu soruların cevapları metinde yazılıdır. Çoğunlukla bunları açık bir biçimde (mesela “evet” ya da “hayır” diye ya da ayrıntılı bir veri ile) cevaplamak mümkündür.
 - **Anlama ile ilgili sorular.** Bu soruları cevaplamak ise, ancak içerik üzerinde daha dikkatli düşünüldüğünde mümkündür. Birazcık “satır aralarını” okuyabilmek gerekir. Bu soruların her zaman tek bir belirgin cevabı yoktur. (Örnek: Falan kişi kendini nasıl hissediyor? Filan kişi niçin o şekilde davranmıştır? .. gibi).
 - **Üzerinde derinlemesine düşünmek gereken sorular.** Bu kategoriye, içeriğin ötesine geçen sorular girer. Burada “doğru” çözüm neredeyse yoktur, cevaplar hakkında ortaklaşa tartışmak gerekir. (Örnek: Hikâyenin bitiş şekli ne gibi sonuçlar doğurur? Bu çatışma başka nasıl çözülebilirdi? .. gibi).
- Soruları hazırladıktan sonra öğrenciler bunları bir kâğıda yazarak öğretmene teslim eder. Öğretmen, bu soruları cevaplamaları için öteki ikili gruplara verebilir ya da sorular sınıfta ortaklaşa tartışılır.
- Farklı soru tipleri arasındaki farklar hakkında baştan etraflıca konuşmak ve bunları örneklerle kavratmak gerekir. Özellikle metin üzerinde düşünmek ve metni anlamakla ilgili sorular, mutlaka sınıfta ortaklaşa tartışılmalıdır, zira bunların genellikle tek bir net cevabı yoktur.